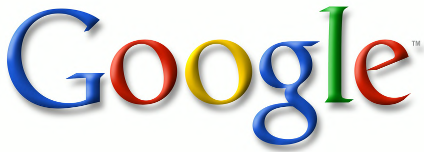

Google

DE GALLOMANIE,

OF

DE VERFRANSCHTE BELG,

OORSPRONKELYK VAUDEVILLE IN ÉÉN BEDRYF,

DOOR

Karel Ondereet,
Voorzitter der Letter- en Tooneelkundige Maetschappy
Broedermin en Taelyver.

VOOR DE EERSTE MAEL TE GENT VERTOOND,

OP DE SCHOUWBURG VAN GEMELDE MAETSCHAPPY,

DEN 11 JULY 1841.

Hy die zyn Vaderland niet weet te eerbiedigen,
is den grond onwaerdig, waerop hy is geboren.
GOETHALS, *zestiende tooneel.*

GENT,
ALGEMEENEN BOEKWINKEL VAN H. HOSTE,
Marjolynstraet, 24.

Hulde aan den Heere
Goetgebuer vanden Schryver
Ch. Ondereet.

DE GALLOMANIE,

OF

DE VERFRANSCHTE BELG,

VAUDEVILLE IN ÉÉN BEDRYF.

Geene exemplaren zullen voor echt worden erkend, dan die welke door den Schryver onderteekend zyn.

De muzyk van dit vaudeville, als ook die van alle andere Vaudevillen en Operas, is te bekomen by den heer Pieter Mery, *in de Peperstraet, n^r 3, te Gent. De brieven moeten vrachtvry toegezonden worden.*

DE GALLOMANIE,

OF

DE VERFRANSCHTE BELG,

OORSPRONKELYK VAUDEVILLE IN ÉÉN BEDRYF,

DOOR

Karel Ondereet,

Voorzitter der Letter- en Tooneelkundige Maetschappy
Broedermin en Taelyver.

VOOR DE EERSTE MAEL TE GENT VERTOOND,

OP DE SCHOUWBURG VAN GEMELDE MAETSCHAPPY,

DEN 11 JULY 1841.

Hy die zyn Vaderland niet weet te eerbiedigen,
is den grond onwaerdig, waerop hy is geboren.
GOETHALS, *zestiende tooneel.*

GENT,

ALGEMEENEN BOEKWINKEL VAN H. HOSTE,
Marjolynstraet, 24.

AEN MYN VRIEND EN MEDEBROEDER,

DEN HEER G. VERHAEGEN,

Die met zoo veel behendigheid als kunst, het karakter van Matthys gescheist heeft;

AEN MYN VRIEND EN MEDEBROEDER,

DEN HEER L. DEGERICKX,

Die zich als ware tooneelist in het karakter van Karel heeft gekweten;

AEN MYN VRIEND EN MEDEBROEDER,

DEN HEER F. RIESSAUW,

Die het karakter van Van Persblok, boven de verwagting van den schryver, heeft geschapen.

Lof en broederlyke Dankzegging.

DE SCHRYVER.

Aen Mevrouw Van Peene,

Die, zonder andere vergelding dan het genoegen van het hare by te brengen tot de verluistering onzer Moedertael, het vooroordeel trotseerende, met zoo veel kunst in de verschillende vakken, op de Schouwburg der Maetschappy van Broedermin en Taelyver, *ten tooneele trad.*

Zy, die in Amelie ons schetste naer het leven,
Hoe *Dertig jaren* smart haer deugd niet deed begeven;
Zy, die *Susanna's* druk zoo teeder ons liet zien,
Dat 't wederspannigst oog zich tranen voelde ontvliên,
Kon ook, in *Zestien Jaer,* dat moeders harte malen
Dat voor des vaders eer zyn lot moet zien bepalen :
Hoe scheurend is 't tooneel wen Felix heên moet gaen!
Zy klemt hem aen de borst, met diepen rouw belaên!
Zy rukt zich van hem los. « Vertrek, myn zoon, 't moet wezen;
'k Blyv', schoon de plicht ons scheidt, uw Moeder als voor dezen!... »
Zie haer, die kuische bruid, in 't laetste tafereel!
Hoe treffend is haer klagt! wat meesterlyk penseel
Kon beter dan haer blik de aenschouwers 't harte roeren!
Nooit zag m' op 't vlaemsch tooneel bekwaemheid hooger voeren!...

Wen zy haer treurgewaed voor Lysjes muts verlaet,
M' erkent geen Amelie op dit te loos gelaet:
Zy, die het priklend vocht de wangen af deed vloeien,
Doet thans de vrolykheid uit ieders oog ontgloeien.
Zy mint haer Frans alleen; Baes Kneef, de herbergier,
Die scheeve Bietebauw! behaegt haer niet een zier.
Bevalligheid en smaek heeft by u voorgezeten,
Naïve Coralie! die van geen Vlaemsch wil weten.
Wat lieve geestigheid! hoe edel! kiesch! hoe fyn!
En altoos blyft gy waer, gelyk Natuer moet zyn.
Laet vry vooroordeel woên, die hater van de reden:
Belang en gloed voor kunst doen u 't Tooneel betreden.

Zoo wordt ons Maetschappy op 't hoogst door u vereerd:
Wyl g' haer tot schat verstrekt, wie zy met dank waerdeert.
Aenvaerd deez' eersteling, zoo 'k u een gunst mag vragen,
Die u eerbiedigIyk, als huld, wordt opgedragen.

Door den Schryver.

PERSOONEN.

MYNHEER MATTHYS, *een koopman te Brussel.*

MYNHEER GOETHALS, *een rentenier te Gent, en vriend van Mynheer Matthys.*

KAREL VAN DEN BOSSCHE, *neef van M. Goethals.*

CORALIE, *dochter van M. Matthys.*

VAN PERSBLOK, *kleérmaker.*

GERMAIN, *knecht van M. Matthys.*

Het tooneel is te Brussel, ten huize van M. Matthys.

DE GALLOMANIE,

OF

DE VERFRANSCHTE BELG,

VAUDEVILLE IN ÉÉN BEDRYF.

Het tooneel verbeeldt eene kamer ten huize van den heer Matthys; regts van den aenschouwer, eene haerdstede met een spiegel; links eene tafel, waerop eenige boeken en ander schryfgerief liggen. Regts de kamer van den heer Matthys, en links die van zyne dochter.

EERSTE TOONEEL.

KAREL, *met een brief in de hand.*

Ha! ha! zie daer dan den brief, dien ik met zoo veel ongeduld verwachtte!... Laet ons eens zien wat myn goede vriend Frans my schryft.

« Gent, 12 july 1840.

» Beste vriend Karel!

» Slecht nieuws, jonge lief! zie daer wat ik u » moet melden. Op uw verzoek ging ik gisteren nog » eens by uwen oom, om hem tot bedaren te bren- » gen; maer dit is my volstrekt onmogelyk geweest, » en hy scheen my gramstooriger te zyn dan ooit. » Hoe! zeide hy, die losbol! na dat ik reeds twee » malen zyne schulden betaeld heb, eindigt hy met » het huis te verlaten, waer ik hem geplaetst had, » en dat, zonder my er iets van te laten weten!

» Neen, dat zal ik hem nooit vergeven, en ik be-
» tael niets meer voor hém. Toen heeft hy my ge-
» vraegd of ik niet wist waer gy u tegenwoordig
» ophieldt; en daer gy my verboden hadt dit te zeg-
» gen, heb ik hem geantwoord dat ik wel wist dat
» gy nog te Brussel waert, maer dat het my vol-
» strekt onmogelyk was hem juist uwe woonplaets
» aen te wyzen. Welnu! het is goed, hernam hy; ik
» moet in 't kort naer Brussel om eenige zaken te
» verrichten, en ik twyfel niet of ik zal dien vogel
» wel weten te ontnestelen. Dan keerde hy my den
» rug; ik nam myn hoed, en Frans mogt afmarchee-
» ren. Leef lang, en vaerwel.

» *Uw vriend*, Frans Spekkaert. »

« *PS.* A propos, hoe ver zyt gy in uwe minne-
» ryen? Gy hebt my daer in het geheel niets van
» geschreven; dat is niet wel, hoort gy! dat is in
» het geheel niet wel! Wanneer men de onheilen
» van zyne vrienden ter harte neemt, is het ook
» billyk dat men in hun geluk deele. »

Duivels! zie daer my in eene schoone gesteldheid! Dagelyks vraegt mynheer Matthys en zyne lieve dochter Coralie, of ik nog geen antwoord van myne familie bekomen heb, en myn oom wil van geene verzoening hooren, omdat ik mynen notaris heb verlaten, wiens beroep my in het geheel niet beviel. Zoo hy wist dat ik hier voor een *Parisien* doorga, zou hy my dit nog veel min vergeven, hy die zoo van 't echte bloed is. Ho! wat doet de liefde ons al gekheden begaen! Bekend zynde met de verzotheid van den heer Matthys voor alles wat fransch is, bied ik my als Parysenaer by hem aen, om eene plaets van schryver te bekomen, die by

hem juist open stond; aenstonds word ik aengenomen, en slaeg dus in de vurigste myner wenschen: ik bevind my dagelyks in hetzelfde huis met myne lieve Coralie, die ik reeds sedert verscheidene maenden op de wandelingen, in de schouwburg, verliefd tot gekwordens toe, achtervolgd had: en zie my, dank aen mynen franschen tytel, met de teederste neiging beantwoord. Ja, dit is zeer wel begonnen; maer de lieve hemel weet hoe dit alles zal eindigen. Myne schuldeischers, die my nu, op belofte van betaling, sedert omtrent drie maenden dat ik my hier bevind, hebben gerust gelaten, zullen hun geduld verliezen, en als zy er achterkomen dat ik hier de plaets van schryver bekleed, zullen zy zich by den heer Matthys aenbieden; het bedrog zal ontdekt worden, en dan vlieg ik ongetwyfeld op straet. De duivel hale my! zoo ik weet hoe ik my hier zal uittrekken..... Kom, kom, moed gevat! ik moet naer de vaert om by de lossing van eenige goederen tegenwoordig te zyn; maer dezen avond schryve ik zelve aen myn oom; ik maek hem met alles bekend; hy heeft my altoos als een zoon bemind: ik ben zeker dat hy my vergeving zal schenken.

(*Hy wil vertrekken en loopt tegen Van Persblok, die juist langs de middendeur binnen treedt, met een pak onder den arm*).

TWEEDE TOONEEL.

KAREL, VAN PERSBLOK.

KAREL.

Hemel! Van Persblok!

VAN PERSBLOK, *die zyn pak op een stoel nederlegt.*

Om u te dienen, mynheer Van den Bossche.

KAREL, *ter zyde.*

Dat dient my in 't geheele niet! De duivel hale de snyders en de schuldeischers!

VAN PERSBLOK.

Op myn eer! men zou wel geld geven om u te zien; want als ik ten uwent ga om u te vinden, zyt gy nooit thuis. Welnu! dit valt zeer wel dat ik het vermaek heb van u te ontmoeten; trouwens ik heb geld noodig, en daer ik nu juist uwe rekening by my heb, zult gy zoo goed zyn van ze my te betalen, als 't u belieft.

KAREL, *verlegen.*

Dat is my volstrekt onmogelyk, myn goede heer Van Persblok! ik heb geen geld, en verzoek u nog een weinig geduld te hebben.

VAN PERSBLOK.

Maer weet gy wel, mynheer Van den Bossche, dat gy my altyd hetzelfde liedjen herhaelt! dat het weinigje geduld, 't welk gy my weêral vraegt, reeds lang ten einde is! en dat ik volstrekt geld moet hebben.

KAREL.

Maer ik zal u immers betalen. — Ik heb heden nog naer myn oom geschreven; ik twyfel niet of ik zal in weinige dagen geld ontvangen... En gy zult de eerste zyn, dien ik betalen zal; vrees niet, gy zult aen my niet verliezen.

VAN PERSBLOK.

Ja, dat spreekt van zelfs! Wanneer gy my niets geeft, loop ik geen gevaer iets te verliezen. Maer

ik herhael het u, dat zyn beloften die gy my reeds te dikwyls gedaen hebt; en daer ik eene groote betaling te doen heb, wil ik thans al die beloften verwezentlykt zien.

KAREL.

Maer spreek toch zoo luid niet; zoo men u hoorde, zoud gy my voor eeuwig ongelukkig kunnen maken.

VAN PERSBLOK.

Hoe dat? voor eeuwig ongelukkig!

KAREL.

Kent gy mynheer Matthys?

VAN PERSBLOK.

Of ik hem ken? het is reeds tien jaren dat ik zyne kleederen maek. (*Op zyn pak wyzende.*) En daer heb ik er juist nog een, 't welk ik hem thuis breng... Of ik hem ken!

KAREL.

Welnu! dan moet gy weten hoe zeer hy genegen, of om beter te zeggen, hoe zeer hy verzot is op alles wat fransch is.

VAN PERSBLOK.

Voorzeker! en niemand kan dit beter weten; want toen hy, een jaer geleden, eene reis naer Parys gedaen had, kwam hy met eene nieuwe kleeding van daer terug, en sedert heb ik nooit iets goeds voor hem kunnen maken. Als of men te Brussel niet zoo wel goede *artisten* kon vinden als te Parys. (*Lachende met schimp.*) He! he! he! want zie, voor de *coupe,* het knopgat en het afpersen, wyk ik noch voor parVssche, noch voor londensche *artisten.*

Nr 1. — Zangwyze : *L'on fait de mauvaises brioches.*
(Uit *Tonny.*)

De kleedermakers van ons land
Die moeten voor geen and're wyken ;
Ik zweer het, 'k heb den goeden trant :
De vlag zou ik voor niemand stryken.
Laet Franschman of Amerikaen
Hun kleed maer maken of keeren,
De Belg moet uit zyn land niet gaen,
Om dit by vreemden te gaen leeren (*Bis*).

KAREL.

Dat weet ik immers wel, myn waerde heer Van Persblok! en ik hou niet op van dit aen elk een te zeggen : ook is het zeker dat ik u reeds veel kalanten bezorgd heb; want als men my ergens zegt : Hemel! hoe wel gaet u dit kleed! wie heeft het gemaekt?

VAN PERSBLOK.

Hoe veel kost het?

KAREL.

Neen, daer spreekt men niet van; dit is te gemeen. Maer ik antwoord terstond : Moet men dat vragen? kent gy mynheer Van Persblok niet? de eerste artist met de naeld van geheel Brussel....

VAN PERSBLOK.

Nu, nu, ik weet wel dat gy in myn nadeel niet zult spreken; maer ter zake : waerom vraegdet gy my daer zoo even, of ik met de verzotheid van mynheer Matthys voor de Franschen bekend was?

KAREL.

Omdat ik by den notaris, by wien gy my gekend hebt, my duivels begon te vervelen, en dat ik hier met den tytel van Parysenaer, onder den naem van

Dubuisson, ben ingedrongen, om een schryverspost te bekomen, die hier juist open stond. Gy moet derhalve kunnen begrypen, dat, zoo Mynheer ons hoorde Vlaemsch spreken, ik gevaer zou loopen van myne plaets te verliezen; en indien myn oom, wien ik geschreven heb, geen geld afstuert, is deze plaets myn laetste redmiddel om u myne schuld te betalen. Gy ziet dus dat het zoo wel van uw belang als van het myne is, hier geen gerucht te maken; binnen weinige dagen ontvang ik myn eerste trimestre, en dit geld had ik in alle geval voor u geschikt.

VAN PERSBLOK.

Nu, nu; ik swyg; daer ik reeds zoo lang gewacht heb, zal ik nu nog wel een weinig geduld hebben; maer, dit zweer ik u, zoo ik in veertien dagen niet betaeld ben, zal ik my by mynheer Matthys zelf vervoegen; daerop kunt gy staet maken.

KAREL.

Welnu! het zy zoo; daer is myne hand, en dit blyft eene afgedane zaek : maer ik hoor Mynheer; ik laet u met hem alleen, en ga myne plichten waernemen.

VAN PERSBLOK.

't Is goed! maer vergeet onze voorwaerden niet.

Nr 2. — ZANGWYZE : *Voici des fleurs nouvellement écloses.*
(Uit *le Rossignol.*)

KAREL.	VAN PERSBLOK.
Maek staet op 't woord,	'k Maek staet op 't woord,
Hier geef ik u het myn;	En 'k geef u ook het myn;
Breek ik 't akkoord,	Breekt gy 't akkoord,
Gy kunt gewroken zyn (*Bis*).	Ik zal gewroken zyn (*Bis*).

(*Karel af.*)

DERDE TOONEEL

MYNHEER MATTHYS, VAN PERSBLOK.

VAN PERSBLOK.

Goeden dag, Mynheer! ik breng u hier een kleed waer van gy te vreden zult zyn, dat durve ik u zeggen; want, ziet gy, voor de *coupe,* het knopgat en het afpersen....

MYNHEER MATTHYS.

Ah! bonjour, bonjour, Van Persblok! Welnu! laet ons eens zien of het u gelukt is iets te maken dat een weinig naer de fransche *elegantie* gelykt; maer daer twyfel ik aen, want het is van alle *impossibiliteit* in ons land goed gekleed te worden.

VAN PERSBLOK, *terwyl hy het kleed aen mynheer Matthys past.*

Ik durf wedden, Mynheer, dat niemand, noch Franschman, noch Engelschman, in staet is iets beters te maken dan dit kleed; zie eens, hoe net u dit op de leden valt, zonder een enkel plooitje te maken. Kyk eens in den spiegel, en geloof uw eigen oogen. Ja, voor de *coupe,* het knopgat en het afpersen, wyk ik voor niemand.

MYNHEER MATTHYS, *die zich spiegelt.*

En effet, het is zoo slecht nog niet; maer gy moet bekennen dat het *habit,* 't welk ik van Parys mede gebragt heb, toch een geheel ander ding was. Dit is niet slecht voor een brusselsch kleed, ik moet u regt doen; maer Parys overtreft alles! *Cela surpasse tout, mon cher! cela surpasse tout!*

VAN PERSBLOK.

Dat is te zeggen, Mynheer, dat gy te Parys

honderd vyftig frank betaeld hebt voor een kleed, dat ik u voor honderd frank lever; dat gy, als ik my niet bedrieg, het parysche drie maenden hebt gebruikt, en dan was het volkomen versleten; en als gy dit geen zes maenden draegt, dan ben ik geen artist, en moet gy my geen duit betalen; dus kan ik niet begrypen, waerom de Franschen by u de voorkeur hebben.

MYNHEER MATTHYS.

Maer rekent gy dan voor niets de *satisfactie* van zeker te zyn, dat men wel en met smaek, *en un mot,* op zyn *Parisiens* is gekleed. Zie, Van Persblok! dat kleed is goed, zeer goed; maer de Franschen hebben in alles wat zy *confectionneren,* eene zekere soort van *elegantie,* van *perfectie,* waeraen de Vlamingen nooit zullen kunnen reiken.

VAN PERSBLOK, *ter zyde.*

O die vervloekte fransche Vlaming!

VIERDE TOONEEL.

CORALIE, VAN PERSBLOK, MYNHEER MATTHYS.

MYNHEER MATTHYS.

Ha! zie daer myne dochter; zeg eens, Coralie, Van Persblok heeft dit kleed te huis gebragt; hoe vindt gy 't? heb ik daer mede *une bonne tournure?*

CORALIE, *zonder haer vader te bezien, en terwyl zy zich bezig houdt met eenig handwerk.*

Ah! mon cher papa! hoe is het mogelyk dat gy u hier nog kunt laten kleeden? Nooit zult gy die *tournure* hebben, welke gy met dat parysche *habit* hadt. Gy hadt my nogthans beloofd dat gy alle onze *objets* van *toilet* en *mobilier* te Parys zoudt ge-

nomen hebben; het is onmogelyk dat dit *habit* u goed past.

MYNHEER MATTHYS.

Nogthans, Coralie, vind ik het zoo slecht niet; zie eens.

CORALIE.

Hoe is het mogelyk, *papa!* van dit te zeggen? *Voyons un peu.*

VAN PERSBLOK.

Ja, ja, Mejuffer, zie het wel na, en dan zult gy uwe oogen moeten gelooven; want, ziet gy, voor de *coupe,* het knopgat en het afpersen.....

CORALIE.

Zwyg toch, Van Persblok! daer hebt gy immers geene kennis van.

VAN PERSBLOK.

Geene kennis van! de eerste schaer van geheel Brussel!

CORALIE.

Dat kleed maekt geene plooien, 't is waer: het past zelfs zeer goed; *mais il y a quelque chose, quelque chose, enfin....* ik ben zeker, *papa*! dat het u niet gaet; voelt gy nergens eenige *géne?* het is niet anders mogelyk.

MYNHEER MATTHYS.

Vraiment, ik geloof dat gy gelyk hebt, Coralie! My dunkt dat het onder de armen niet genoeg *gedegageerd* is.

VAN PERSBLOK.

By voorbeeld!

CORALIE.

Ik was er zeker van, en dat moet men *changeren,*

papa! dat zou u eene *roide* en gemaekte *tournure* geven.

VAN PERSBLOK.

Maer, Mejuffer! vergun my u te zeggen, dat Mynheer uw *papa* dit beter moet weten. Zoo even vond hy het kleed zeer goed : het kan toch in een paer minuten niet geheel veranderd zyn.

MYNHEER MATTHYS.

Een oogenblik, ik had daer geene *attentie* op gemaekt; maer ik geloof dat myne dochter, *en effet,* gelyk heeft.

CORALIE.

Certes! certes! heb ik gelyk? Maer zoo zyn de Vlamingen; zy willen nooit leeren en blyven altoos *miserabele* werkmannen. Zaegt gy eens mynheer Dubuisson , die wy hier in huis hebben , die heeft eene *gedistingueerde tournure;* maer ook zyn *toilet* komt van Parys.

VAN PERSBLOK.

Ha! ha! zyn *toilet* komt van Parys? (*Ter zyde.*) En ik die er de rekening van in myn zak heb, van zyn *toilet* van Parys. Welnu! Mejuffer! ik zal de kleine verandering aen het kleed doen : maer ik geloof dat ik my in staet ken om voor dien mynheer Dubuisson een parysch *toilet* te maken.

CORALIE, *schimpend.*

Vraiment? Ha! ha! ha! myn goede Van Persblok! die zich verbeeldt als een *Parisien* te werken! Ha! ha! ha! ik moet er waerlyk om lachen.

VAN PERSBLOK, *ter zyde en gestoord.*

De duivel hale my! zoo ik myn woord aen dien jongen heer niet gegeven had, zou ik haer dadelyk

myne rekening onder den neus wryven; maer ik ga liever heên, ik zou my niet langer kunnen weêrhouden.

MYNHEER MATTHYS, *die ondertusschen het kleed heeft afgedaen, en het aen Van Persblok overgeeft.*

Voilà, mon cher! doe dat klein *changement,* en breng my het *habit* vóór den avond terug; ik heb het noodig.

VAN PERSBLOK, *terwyl hy het kleed op de tafel in een pak doet.*

Zeer goed, Mynheer, dat zal ik. (*Ter zyde.*) Ik zal het een paer uren aen den kapstok hangen, daerna breng ik het terug, en dan zal het voorzeker goed zyn. Tot wederziens. Mynheer! Mejuffer! ik heb de eer ulieden te groeten.

VYFDE TOONEEL.

MYNHEER MATTHYS, CORALIE.

CORALIE.

Dus, *cher papa! souperen* wy dezen avond by mynheer de Blaguenville?

MYNHEER MATTHYS.

Ja, Coralie! en ik zou *gefacheerd* zyn indien Van Persblok my myn kleed vóór den avond niet terug bragt; want ik heb het byna voor deze party doen maken.

CORALIE.

Men moet bekennen dat men zich nergens beter *amuseert* dan by mynheer de Blaguenville. Welk een *galant* heer! Ik weet niet hoe de Franschen het maken; maer by alle onze vlaemsche kennissen,

vind ik my nergens zoo wel in myn schik als in dit huis.

MYNHEER MATTHYS.

En effet, die heer heeft my ook *geënsorceleerd*, toen hy de eerste mael met zyne *dame* in onze logie kwam; gy *souveneert* er u nog wel van, niet waer? Het was by eene *representatie* van *Robert le Diable*: welke beleefdheid! welke *urbaniteit!* Wy hadden elkander nooit gezien, en nogthans waren wy in een oogenblik de beste vrienden der wereld. *A la minute* zeide hy my, dat hy *Parisien* was; dat hy voor zyn *amusement* ons Land was komen *visiteren*, en zich hier zoo wel bevondt, dat hy besloten had een paer jaren in Brussel te verblyven.

CORALIE.

A propos, van zyne *dame* gesproken, *mon Dieu! quelle charmante personne!* niet waer, *papa?*

MYNHEER MATTHYS.

Ja, zy is waerlyk *adorable!*

CORALIE.

Is er wel ééne van al onze *dames*, die een zoo *elegant toilet* heeft als zy?

MYNHEER MATTHYS.

't Is waer.

CORALIE.

Toen wy haer, verledene week, in het Park *rencontreerden*, had ik een van die nieuwmoodsche *robes* aen, geheel *au goût du jour;* ik vond ze *charmant;* welnu! zy scheen madame de Blaguenville zoodanig *mesquin*, dat ik er terstond eene volkomen *dégoût* van kreeg: *fi! ma chère!* zeide zy, *ça sent trop le commun!* En inderdaed, zy deedt my

dadelyk een aental *défauts* bemerken, die ik in 't geheel niet *geremarkeerd* had.

MYNHEER MATTHYS.

Daer twyfel ik niet aen; want zy is altoos *gedistingueerd* van onze vlaemsche *dames*, — ten haren voordeele.

CORALIE.

En dan, *papa*, zou men niet zeggen, als men die menschen ergens *rencontreerd*, dat zy nog ongetrouwd zyn; het is altoos: *Mon cher ami* langs hier, *ma toute belle, ma chère* langs daer; het is waerlyk een *charme!*

MYNHEER MATTHYS.

Ha! dat moet men bekennen, niets gelykt aen de fransche *politesse!* Ook heeft madame de Blaguenville my reeds verscheiden malen *complimenten* over myne wellevendheid gemaekt. Nog laetst zeide zy my: *Mon cher monsieur Matthys! vous n'êtes pas Flamand du tout.* — En dan, zy hebben eene manier om u het een of ander *plaisir* te verzoeken, dat het onmogelyk is om hun iets te *refuseren.* Zoo kwam, verledene week, mynheer de Blaguenville my vinden: *Mon cher!* zeide hy, *j'ai besoin d'un petit service...* — *Parlez, monsieur de Blaguenville!* — *J'ai besoin d'une couple de mille francs, et je ne suis pas en fonds; comme vous êtes mon meilleur ami, c'est à vous que je m'adresse de préférence.* Wys my eens den middel om aen zoo een man iets te *refuseren.*

CORALIE.

Onmogelyk! het ware waerlyk onbeleefd.

MYNHEER MATTHYS.

Vraeg dit terug, sprak hy, als 't u goeddunkt;

want ik verwacht alle dagen myn *fonds; ainsi* gy hebt maer te spreken, zoo ik het mogt vergeten.

CORALIE.

Mon cher papa! nooit zal ik iemand anders beminnen! nooit met iemand, anders dan met een Franschman trouwen!

Nr 3. — ZANGWYZE : Uit *le Chalet.*

Een Franschman weet my te *charmeren*
Door zyn volmaekte *urbaniteit;*
Nooit zal hy zyne vrouw *mankeren :*
Beleefdheid is zyn *qualiteit,*
Daer hy haer minste wenschen vleit.
Ja, steeds is hy *charmant*
En *galant,*
En 't hart vol minnebrand.
'k Schonk hem myn hand,
'k Zal hem liefde geven
Voor geheel myn leven,
En 't is zonder beven
Dat ik word zyn gâ.
Zeker ja!
Zeker ja!
'k Wil slechts een Franschman, *cher papa!*
Tra la la, tra la la, tra la la.

Ik heb het u reeds gezegd, *papa!* en altoos spreekt gy my van dien Gentenaer, de *neveu* van uwen vriend Goethals, wien ik niet ken : en van wien ik niet kan hooren spreken zonder *répugnance*, dewyl ik niemand anders beminnen kan dan mynheer Dubuisson.

MYNHEER MATTHYS.

Luister, Coralie! Mynheer Dubuisson is voor ons ook nog onbekend; reeds heb ik hem verscheiden keeren gevraegd, of hy nog geene *réponse* van zyne familie bekomen had, onder voorwendsel dat

ik nadere kennis met hem wenschte te maken; — hy belooft altyd, maer tot nu toe heeft hy geene *positive explicatie* kunnen geven.

CORALIE.

Hoe is het mogelyk, *papa*! van zoo *defient* van mynheer Dubuisson te zyn! Hy die zoo *actif* is! die zich zoo eerlyk *comporteert;* want gy hebt dit zelf bekend, dat gy nooit iemand in huis gehad hebt, die zoo wel uwe *affairens* oppastte als hy.

MYNHEER MATTHYS.

C'est vrai, c'est vrai! ik moet hem regt doen. Maer gy weet wel, myn kind, welke *obligatie* ik aen mynen vriend Goethals heb; dit huwelyk, tusschen u en zynen *neveu,* is reeds sedert verscheiden jaren onder ons *geconveneerd.* In zynen laetsten brief *rappeleert* hy my dit nog; en hy kan hier alle dagen *arriveren,* want hy laet my ter zelver tyd weten, dat hy naer Brussel moet komen om eenige *affairens* te *termineren :* zoo hy daerop niet te sterk aendringt, welnu, dan zullen wy zien; maer ik zou toch niet geerne met hem in *querelle* komen.

Nr 4. — Zangwyze d'*Aristippe.*

Als echten vriend, heb ik hem steeds gevonden,
't Zy de fortuin my gunstig was of niet.
Word vriendschaps band door myne schuld ontbonden,
Dat baert gewis aen beiden veel verdriet;
Ja, men kan soms het onheil ligt herstellen :
Maer het gemis van eenen waren vrind,
Kan men te regt by die verliezen tellen
Die men op aerde zelden weder vindt (*Bis*).

CORALIE.

Dat is goed en wel, *papa;* maer het zou echter niet *raisonnable* zyn, zoo gy uit erkentenis voor

uw vriend, uw eenig kind ongelukkig maekte. Ik ben er zeker van, een Gentenaer is niet in staet om eene vrouw te *courtiseren.* Was het nog een Brusselaer, *à la bonne heure!* die beginnen ten minste een weinigtje naer de Franschen te gelyken; maer een Gentenaer moet een volstrekte lompert zyn, die niet de minste wellevendheid bezit, en die *incapable* zyn zou om my te *charmeren.*

MYNHEER MATTHYS, *met gemaektheid.*

Ja, ik beken dat de Gentenaers nog ver ten achteren zyn tegen ons. Ik heb den jongen heer nooit gezien; want toen wy over dit huwelyksplan *conveneerden,* was hy nog in een collegie te Ryssel. Nogthans heeft Goethals my dikwyls gezegd, dat hy een lieve en *charmante* jongen is.

CORALIE.

Allons donc, papa! daer heeft hy immers geene kennis van; dat is gewis onmogelyk.

MYNHEER MATTHYS.

Daer by moet gy weten en *considereren,* dat die jonge heer eene zeer schoone fortuin zal bezitten: hy is de eenige *héritier* van zyn' *oncle* Goethals, een zeer ryk man, en die hem, ik ben er zeker van, eene zeer schoone *dote* zal geven.

CORALIE.

Maer geld geeft niet altoos geluk, *papa;* en ik ben zeker dat ik in eene *chaumière* gelukkiger met mynheer Dubuisson zou zyn, dan met een Gentenaer in een *gedoreerd* paleis. Ook heeft mynheer Dubuisson my gezegd, dat hy alles van een zeer ryken oom moet *heriteren.*

MYNHEER MATTHYS.

Nous verrons, nous verrons, want ik moet het u *repeteren*, het zou my *pénible* vallen my met Goethals te *brouilleren*; ik ben hem waerlyk zeer veel verschuldigd. Van den tyd af dat wy te Gent op de *Universiteit* studeerden, heb ik in hem altoos een waren en regten vriend gevonden : daer hy eene wees en veel ryker was dan ik, deelde hy zyne beurs met my als een broeder; later, toen ik uwe mama getrouwd en myne *affairens* begonnen had, wilde het *malheur* dat ik, door bankroeten, verscheiden zware verliezen leed, die onvermydelyk myne *ruine* moesten *entraineren*; maer ik had hem slechts één woord te schryven, terstond kwam hy my ter hulp met alles wat in zyn vermogen was, en zonder eenigen intrest te *pretenderen* : betael als gy kunt, zeide hy, ik heb dit geld niet noodig, en, daer ik alleen ben, moet ik aen niemand rekening geven. Gy weet dat hy jongman is. Nu zelfs, dat ik hem hier op elk oogenblik verwacht, heb ik besloten hem de laetste 6000 frank te rug te geven, die ik hem nog schuldig ben : gy moet kunnen begrypen, myn kind, dat het eene *ingratitude* van mynen kant zyn zoude, zoo ik aen myn woord *manqueerde*. Doch dringt hy er niet te sterk op aen, welnu, dan zullen wy dit trachten te *arrangeren* naer uwen wensch.

CORALIE.

O ja, *papa*! doe dat! want ik gevoel dat ik zonder mynheer Dubuisson, voor altyd ongelukkig zou zyn.

MYNHEER MATTHYS.

Iets wat my ook nog verlegen maekt, is dat hy

over de Franschen in het geheel niet *raisonneert* zoo als wy, en dat hy daerom uwe keuze zal *blameren;* inderdaed hebben wy somtyds *gequereleerd,* dan was het altyd om dat hy my een *Fransquillon,* en ik hem een lompe Vlaming noemde. Voor het overige is hy een ware, ongeveinsde en regtuite Gentenaer, zonder *komplimenten,* zelfs een weinig *brutael,* maer de beste man dien ik ken.

CORALIE.

Wel! als hy zoo goed is gelyk gy zegt, dan zal ik hem zelve daer over spreken; ik ben zeker dat hy met my medelyden zal hebben, als hy myn *chagrin* zal zien.

MYNHEER MATTHYS.

Nu, nu, het zy zoo, ga uw *toilet* voor dezen avond *soigneren:* ik wil dat myne Coralie schoon zy.

CORALIE.

Ik gehoorzaem, *papa.* (*Af*).

ZESDE TOONEEL.

MYNHEER MATTHYS, *alleen.*

Ik ben waerlyk met deze *affaire geëmbarasseerd:* Goethals heeft altoos deze *alliancie gedesireerd,* en zoo hy er zich by hield, zou ik toch aen myn woord niet kunnen *manqueren;* van den anderen kant bemin ik dien jongen Dubuisson, niet alleen om dat hy Franschman is, maer sedert de drie maenden dat hy zich hier bevindt, *comporteert* hy zich allerbest. Men moet regt doen: een Franschman alléén is *capable* om zich in zoo korten tyd te doen beminnen; want Coralie is zoo zeer op hem verzot,

'dat ik geloof dat zy waerlyk *malheureuse* zoude zyn, indien zy met hem niet trouwde. *Enfin nous verrons.*

GERMAIN, *aenmeldende.*

Mynheer Goethals!

ZEVENDE TOONEEL.

MYNHEER MATTHYS, MYNHEER GOETHALS.

By het opkomen van Goethals omhelzen zy elkander.

MYNHEER MATTHYS.

Ha! *mon cher ami!* hoe gaet het?

MYNHEER GOETHALS.

Best, allerbest, myn vriend!

MYNHEER MATTHYS.

A la bonne heure! van ons zoo te *surpreneren;* laet my u nog eens omhelzen.

MYNHEER GOETHALS.

't Is waer, myn vriend, ik ben spoediger naer Brussel gekomen, dan ik gedacht had; want ik ben ongerust omtrent myn neef, die sedert eenigen tyd verdwenen is, ik weet niet waer naer toe.

MYNHEER MATTHYS, *ter zyde.*

Nous y voilà! (*Luid.*) Zoo, zoo, heeft hy u daer niets van laten weten?

MYNHEER GOETHALS.

Niets, maer ik moet bekennen dat het een weinig myne schuld is, en dat de voorzichtigheid myne wysheid bedrogen heeft: want had ik u van zyne komst te Brussel onderrigt, gy zoudt hem wel een weinig bewaekt hebben; maer ik deed dit niet, vreezende dat, zoo hy kennis met zyne aenstaende bruid mogt maken, de liefde hem zyne pligten zou hebben doen verwaerloozen.

MYNHEER MATTHYS, *ter zyde.*

Diable! hy houdt er aen, dunkt my.

MYNHEER GOETHALS.

Daer by zien wy ons in ons plan nog te leur gesteld; dezen morgend zeide my mynheer Van Damme, by wien ik hem geplaetst had, dat hy er niet aen twyfelde, of het is de liefde die hem dit huis heeft doen verlaten.

MYNHEER MATTHYS.

Hoe zoo?

MYNHEER GOETHALS.

Ja, het schynt dat hy sedert verscheiden weken geheel en al zyne pligten verzuimde, om een jonge juffer, die hem geheel onbekend is, overal te achtervolgen, en op welke hy zeer verliefd scheen te zyn. Maer alle duivels! dat hy op zyn hoede zy.

MYNHEER MATTHYS.

Nu! myn vriend, gy gelooft dat hy voor iemand anders dan voor Coralie tedere *sentimenten* gevoelt, my dunkt dat men hem zynen wil...

MYNHEER GOETHALS.

Zou kunnen laten doen, niet waer? Neen, voor den drommel! dat wil ik niet; een woord is heilig: wat meer is, deze echt is onze wensch reeds sedert verscheiden jaren, en ik houde my daer nog meer aen, omdat dit onze oude vriendschap met nieuwe banden zal versterken.

MYNHEER MATTHYS, *ter zyde.*

C'est son idée fixe. (*Luid.*) Nu, nu, myn vriend, wy zullen daer later over spreken; maer zyt gy *verassureerd* dat hy nog te Brussel is?

MYNHEER GOETHALS.

Zeer zeker. By Van Damme zeide men my, dat men hem nog gisteren had gezien.

MYNHEER MATTHYS.

Ha! ha! Welnu, gy zult ons zoo op het *moment* niet *quitteren*. Het is reeds zeer lang dat gy te Brussel niet zyt geweest, gy moet dus hier eenigen tyd verblyven.

MYNHEER GOETHALS.

Niet langer, myn goede Matthys, dan het noodig is... Maer waer is dan Coralie? ik ben zeer nieuwsgierig om haer te zien; zy moet thans eene volkomen schoone juffer geworden zyn?

MYNHEER MATTHYS.

Zy is bezig met haer *toilet* voor dezen avond te *soigneren;* wy dachten te gaen *souperen* by onzen vriend De Blaguenville: zy zal zoo aenstonds komen. Maer waerom wilt gy ons weder zoo spoedig *quitteren?*

MYNHEER GOETHALS.

Ik zal u belachelyk voorkomen, ik weet het, want wy denken hier omtrent niet gelyk; maer ik moet het u ongeveinsd zeggen: men schynt hier veel eer in een parysch *faubourg,* dan in eene vlaemsche hoofdstad, en dat steekt my tegen, dat maekt my ongeduldig; ik ben Vlaming vooral, en kan die verfranschtheid niet lyden: daerom keer ik zoo spoedig mogelyk terug.

MYNHEER MATTHYS, *grimlachend.*

Altoos dezelfde! *Est-il possible? mon cher.* Wilt gy dan altoos *en arrière du siècle* blyven? dat is immers onmogelyk. Kunt gy u tegen den wil van de geheele natie *opposeren?* iedereen is 't *accoord* om zich te

verfranschen: wat meer is, Brussel is de *capitale*, en daer spreekt men toch fransch.

MYNHEER GOETHALS.

Ik wil in het geheel met onze eeuw niet ten achteren blyven, en zal u bewyzen, als gy wilt, dat ik my tegen den wil der gansche natie niet verzet, zoo als 't u gelieft te zeggen. Verder wil ik u nog bewyzen, dat men door de nationale Tael te bevorderen, veel tot de verlichting zoude te wege brengen, en dat de menschlievendheid voor onze landgenooten dit zelfs vereischt.

MYNHEER MATTHYS, *grimlachend.*

Dunkt U dat? ik ben *curieux* om dit te weten.

MYNHEER GOETHALS.

Maer weet gy dan niet dat alle de Vlamingen, die toch zeker wel twee derden der natie uitmaken, verzoekschriften, met duizende handteekens bedekt, naer de Kamers hebben ingezonden, om de vlaemsche tael by de geregtshoven en alle andere staetsbesturen in zwang te brengen, ten minste voor de vlaemsche provincien?

MYNHEER MATTHYS.

Ja, dat is wel mogelyk, misschien door eenige boeren onderteekend.

MYNHEER GOETHALS.

Hartelyken dank voor 't compliment! dus zyn het te Gent, Antwerpen, Brugge, Kortryk en in verdere vlaemsche steden maer boeren? of is men te Brussel reeds zoo verfranscht dat men er spreekt als te Parys : buiten de hoofdstad niets, en daerin alles. Ik mag u echter verzekeren, myn vriend, dat het in ons Land zoo ver niet gekomen is. Voor 't overige

wil ik ook niet onbillyk zyn : verkiezen de Walen de fransche tael, dat men die by hen in gebruik late; maer dat men ten minste aen de Vlamingen de vryheid verleene om hunne eigene tael te spreken. En het is op de tael alleen nog niet dat het aenkomt : men begint hier te Brussel reeds standbeelden aen fransche veldoversten op te rigten; of zy zulks van ons verdienden, daer op zal ik u 't antwoord schuldig blyven; maer eene zekere zaek is deze, dat het onnoodig was aen vreemden een hulde te bewyzen, die men aen Belgen met regt verschuldigd is. Reeds by de tentoonstelling der schilderyen, te Gent, in het jaer 1820, zag men het standbeeld van den dapperen Egmond in plaester geschetst, om het later in marmer te doen overbrengen; maer tot heden bleef dit vergeten; en wie van beiden, dunkt U, heeft die eer het best verdiend? of een Belliard, of een Egmond!

Nr 5. — Zangwyze : *Michel, uw geld geeft u de grootste interest weêr.*

Hy die door Vaderlands liefde gedreven,
Zyn edel bloed hier te Brussel liet vliên,
Als Vryheids held hier verloor 't dierbaer leven,
Ter zelver plaets moest men zyn standbeeld zien.
In Sint-Quintyn's en Grevelingsche velden,
Zag men hem eertyds, het zwaerd in de hand,
Den Franschman leeren dat hy was van d'helden
Wier plaets men niet komt nemen in hun Land!

MYNHEER MATTHYS.

Maer gy spreekt immers van dingen, die drie eeuwen *gepasseerd* zyn.

MYNHEER GOETHALS.

Zoo veel te slechter voor de *natie*, die haren Held zoo lang heeft kunnen vergeten, om aen vreemden de voorkeur te geven.

MYNHEER MATTHYS.

En hoe zult gy my doen verstaen dat men door het Vlaemsch te *protegeren*, het *bonheur* van de Vlamingen zou te weeg brengen? Hebben wy tot de verlichting de fransche *littérature* niet, en *suffiseert* die niet om de natie te *policeren*?

MYNHEER GOETHALS.

Neen.

MYNHEER MATTHYS.

Neen? Duivels, gy zyt *difficile;* de Franschen! de grootste, de wyste, *en un mot,* de eerste natie der wereld!

MYNHEER GOETHALS.

O! het is onnoodig dat gy u daer mede bemoeit; dit zeggen zy zelve genoeg, en dat nog wel in miljoenen boeken in alle formaten.

MYNHEER MATTHYS.

Het is ook de waerheid, en ik beken het, ik *admireer* de Franschen!

MYNHEER GOETHALS.

Niemand kan u dit beletten; maer ik bewondere myn Vaderland voor alle andere, en geloof zelfs dat dit een geheiligde plicht is. Maer wy wyken van ons onderwerp af, en ik wilde u zeggen, dat de fransche tael slechts tot verlichting kan verstrekken aen degene die door hunne fortuin in staet zyn om twee talen te leeren : en dus moeten de lagere klassen, de buitenliên, met één woord, het grootste gedeelte onzer landgenooten daer van verstoken blyven. Dat het landsbestuer de vlaemsche letterkunde handhave, dit zal een opregte weldaed voor de Vlamingen zyn. Want de werkman en de boer, die thans nauwelyks een vlaemschen

almanak of catechismus onder de hand vindt, zal boeken kunnen bekomen, waerin men hem van de heldendaden zyner Voorvaderen, van 's Lands geschiedenis, nyverheid, van kunsten en wetenschappen zal spreken; en ik herhael het, dit ware hem een groote weldaed. Ziet men ook niet dagelyks by onze regtbanken, een ongelukkigen ter dood, of tot een andere onteerende straf veroordeeld, die geen enkel woord verstaet van alles wat men ter zyner beschuldiging of verdediging gezegd heeft. Nu! na dat men hem veroordeeld heeft, vraegt men hem of hy niets tot zyne verdediging weet by te brengen. Is dit met den ongelukkigen den spot niet dryven? Men beschuldigt, men veroordeelt hem; hy verstaet er niets van, en men zegt hem : Verdedig u. Dit is niet alleen belachelyk; maer, ik durf het zeggen, het is een schandelyk misbruik! Jaerlyks betaelt men in onze groote steden, miljioenen om fransche schouwburgen op te bouwen en te verluisteren, en wy zyn de eenige beschafde natie die geen nationael tooneel bezit : dus dient het tooneel by de Vlamingen uitsluitelyk voor die gene die de fransche tael kennen, en zoo men daer den gemeenen man ontmoet, is het om de muziek te hooren, of om den luister der versierselen te zien; maer dit spreekt hem tot het hart niet: hy verstaet er niets van, en hy keert er zoo dom van te rug als hy er gekomen is.

MYNHEER MATTHYS.

Gy doet my waerlyk lachen, *est-il original, ce cher ami!* met zyn vlaemsch *théâtre*. Maer hebt iets meer dan *getraduiseerde* stukken? en de beste zyn toch altoos naer het fransch. En waer zoude men dan de *acteurs* vinden om die te *representeren*? Wat

de *nationale sujets* betreft, men kan toch niet anders *traiteren* dan oude dingen, en wy hebben, gelyk de Franschen, geen twintigjarigen oorlog beleefd, daer zy *gemarcheerd* hebben *de victoire en victoire*, en waeruit zy byna alle hunne beste *nationale vaudevilles* trekken.

MYNHEER GOETHALS.

Dat zeg ik niet, en Waterloo kan zulks getuigen.

MYNHEER MATTHYS.

Waterloo! Waterloo! Zonder verraed zouden zy, gelyk altyd, *invincible* geweest zyn.

MYNHEER GOETHALS.

Onoverwinnelyk! maer gy vergeet Kortryk en den slag der Gulden Spooren; gy vergeet Pavie en den Gentenaer Keizer Karel; gy vergeet St-Quintyn, Greveling e...

MYNHEER MATTHYS.

Ouds, vriend, ouds, de *l'histoire ancienne*.

MYNHEER GOETHALS.

Waterloo is tamelyk nieuws! en daer gaven de Belgen blyken van hunnen van oudsbekenden moed en dapperheid! Want, hadden zy het niet verdiend, hun veldoverste zou zich de star van de borst niet gerukt hebben, om hun vaendel daer mede te versieren?

N^r 6. — ZANGWYZE *van Julie.*

Met moed zag men voor 't Vaderland hem stryden!
Hy viel verwoed de fransche drommen aen.
Een schrikbre wond deed hem de dood schier lyden,
Toen hy zich zag gevangen staen.
De dappre Belg heeft hem 't gevaer ontheven!
Door kling en schroot verlost hy zynen vriend!
De vorst roept uit: G' hebt allen 't kruis verdient!
Aen 't vaendel moet het zyn verheven!

En dat de Franschen daer verraden werden, dat mogen zy zelve zeggen; maer Engelschen en Pruissen spreken geheel anders, en hebben gelyk: ware het niet even belachelyk, zoo de mogendheden, door de Franschen te Wagram, Austerlitz, Marengo en Jena geslagen, bybragten dat het door verradery geschied is? maer de nakomelingschap is daer, die zal alles op zyn regte plaets stellen, en aen elk geven wat hem toekomt. Wat het nationael tooneel betreft, dit hangt van de aenmoediging van 's Lands bestuer af, en zoo men in ons Land geene goede tooneelisten ziet, is het slechts om dat de Vlamingen by deze kunst geene broodwinning kunnen vinden.

MYNHEER MATTHYS.

Impossible, mon cher; de Vlamingen zyn niet genoeg *gedegageerd* om er *acteurs* van te maken; de Franschen, *à la bonne heure!* dat zyn de regte mannen!

MYNHEER GOETHALS.

Vergun my te zeggen dat ze waerlyk walgend is die verzotheid voor het vreemde: en waerom zouden wy in die kunst geene mannen in ons Land kunnen aentreffen gelyk in al andere kunsten?

MYNHEER MATTHYS.

De Vlamingen zyn te lomp; hun ontbreekt *esprit;* zy zouden nooyt dien *laisser-aller* hebben, dien *sans gêne,* die de Franschen eigen en voor het *théâtre* volstrekt noodzakelyk is.

MYNHEER GOETHALS.

Kyk, Matthys, ik moet het u regt uit zeggen: hetgeen gy daer zegt is allerbelachelykst, en gy maekt my waerlyk ongeduldig! Zoo my dit door een'

Franschman gezegd wierd, het ware verdragelyk; ik ken trouwens de eigenliefde van die heeren : maer een Vlaming zelf te zien bekennen dat hy een domoor is, dat is aenstootelyk. Ik moet het u zeggen, ik heb medelyden met uwe domme en overdrevene verfranschtheid, en zoo wy geen oude vrienden waren, zou ik hier...

MYNHEER MATTHYS.

O *geneer* u niet, het is immers lang dat ik u ken, en gy zyt nog altyd dezelfde *lourde* Vlaming.

MYNHEER GOETHALS.

Ja! en ik zal altyd dezelfde blyven; ik stel er zelfs eene eer in van Vlaming te zyn : maer gy, gy zyt altyd dezelfde brusselsche *Fransquillon*.

MYNHEER MATTHYS.

Ha! daer is het groot woord *gelacheerd*! maer ik wil my daeraen niet stooren, en....

ACHTSTE TOONEEL.

CORALIE, MATTHYS, GOETHALS.

CORALIE.

Ah, *mon Dieu!* welk een gerucht! is men hier aen het *disputeren?* ik hoor u spreken tot in myn *appartement.* (*Goethals gewaer wordende.*) Ah! *monsieur* Goethals, zyt gy het? Ik versta, *papa* heeft u zeker reeds van mynheer Dubuisson gesproken, en daerom zyt gy *gefacheerd*, niet waer?

MYNHEER GOETHALS.

Mynheer Dubuisson?

MYNHEER MATTHYS.

Coralie!...

CORALIE.

Wees toch niet boos, mynheer Goethals, zoo *papa* u gesproken heeft om het huwelyks-*project*, tusschen my en uwen *neveu*, te *annuleren;* het is myne schuld, ik ben het die hem zulks verzocht hebt, om dat ik met niemand dan met mynheer Dubuisson wil trouwen : maer indien gy hem kendet, indien gy wist welk een charmant jong mensch hy is! ik ben zeker dat gy hem zelf zoudt beminnen, hy is een zoo *élégante Parisien!*

MYNHEER GOETHALS.

Nu, dát ontbrak er nog aen! Om geheel verfranscht te zyn, moest hy nog zyn eerlyk woord eten; doch het verwondert my niet als het voor een *Parisien* is.

MYNHEER MATTHYS.

Gy wordt zeer onbeleefd, mynheer Goethals! gy wordt zelfs *impertinent!* en gy zult eindigen met my ook buiten myn *caractère* te brengen.

MYNHEER GOETHALS.

Neem het zoo als gy wilt, mynheer Matthys, en laet uwe dochter aen eenen *Parisien* trouwen; er zyn vrouwen genoeg in de wereld die zeer te vreden met mynen neef zullen zyn, en die hem ten minsten zoo veel zullen bybrengen als uwe verfranschte dochter.

CORALIE.

Ah! *mon Dieu!* mynheer Goethals! welk eene *colère!...*

MYNHEER MATTHYS.

Assez, monsieur! wy hebben nog een klein *affaire* te samen te *termineren;* binnen een half uer zal

alles in gereedheid zyn: gy kunt het geld, dat ik u nog schuldig ben, komen halen.

MYNHEER GOETHALS, *getroffen.*

Dat is te zeggen dat gy my aen de deur zet, een ouden vriend van twintig jaren. O! dat had ik toch niet kunnen gelooven. Welnu! ik zal zoo aenstonds wederkomen. Waerachtig, het staet hier goed met de nationaliteit!

(Hy gaet langzaem heen, terwyl Matthys zich neder zet).

NEGENDE TOONEEL.

MATTHYS, CORALIE.

MYNHEER MATTHYS.

Hy is waerlyk *insupportable* met zyne *brutaliteit;* maer gy, Carolie, waerom moest gy hem dat ook zoo *à la minute* zeggen? Dat is zeer *imprudent* van u, en ik zou hem dit met meer *menagement* gezegd hebben.

CORALIE.

Mon Dieu! mon cher papa! hadt gy hem daervan nog niet gesproken? ik dacht dat gy om die reden aen het *disputeren* waert, en ik meende wel te doen met te zeggen, dat het myne schuld was.

MYNHEER MATTHYS.

Neen; ik had hem nog niets gezegd; gy hebt dit te gauw *gebrusquerd,* en ik beken dat het my *pénible* valt, my op zulk eene manier van een twintigjarigen vriend te *separeren;* maer zoo zyt gy, als gy iets in het hoofd hebt, gy *babilleert à tort et à travers,* zonder te weten of gy wel of slecht spreekt.

CORALIE.

Nu wilt gy u op my *vengeren, papa;* het is immers myne schuld niet dat mynheer Goethals u onbeleefd behandeld heeft, en gy waert reeds aen 't *disputeren* voor dat ik hem van mynheer Dubuisson had gesproken.

MYNHEER MATTHYS.

Enfin, 't is nu te laet, wy zullen daer van zwygen; maer ik moet voor de somme zorgen die ik hem zoo aenstonds moet ter hand stellen, en ik ben zeker dat ik ze niet by een heb; ik moet nogthans tragten hem die te geven als hy terug komt... Ha! myn vriend de Blaguenville, ik dacht er niet aen, een klein *billet* zal *suffiseren.*

(*Hy zet zich te schryven*).

CORALIE.

Maer, *papa*! zoo gy zelf gingt, het ware misschien beter?

MYNHEER MATTHYS.

Neen, het is onnoodig: wy zyn *sans gêne* met elkander. (*Hy belt; Germain komt.*) Daer, Germain, breng dit *billet* aen mynheer de Blaguenville, en wacht op antwoord; hy zal u eenig geld mede geven.

GERMAIN.

Zeer goed, Mynheer. (*Af.*)

MYNHEER MATTHYS.

Nu ga ik het andere *appreteren,* om hem by zyne wederkomst alles ter hand te stellen. (*Af*).

TIENDE TOONEEL.

CORALIE, *alleen.*

Papa is niet zeer te vrede, en zoo mynheer Dubuisson in 't kort geene *suffisante explicatie* kan

geven, is het zeer te vreezen dat hy van *sentiment* zal veranderen! Ah! *mon Dieu!* dat moet ik hem zeggen, ik heb hem heden nog niet gezien, hy is op den *bureau* niet; ik geloof dat hy naer de *Canal* gegaen is. Ik ga hem in myne kamer voor 't venster afwachten, en zoodra hy komt zal ik hem alles zeggen.

ELFDE TOONEEL.

KAREL, *alleen.*

(*Hy komt spoedig binnen, en werpt zich op een stoel.*)

Oef! ik kom er goed van af; daer liep ik schier boven op myn oom. Gelukkiglyk dat ik juist voor een tabakwinkel was, daer ik ingeloopen ben om *cigaren* te koopen; anders was het my onmogelyk geweest hem te ontsnappen. Ja waerachtig! hy is te Brussel; en, ik ben er zeker van, hy zal naer Gent niet terug keeren, vóór dat hy my gevonden heeft. Drommels! drommels! en hoe zag hy er uit, als of hy den duivel in 't lyf had! Neen, hy was in geen goeden luim, waerachtig; en viel ik hem nu onder de hand, ik geloof waerlyk dat ik er niet goed zou van af komen. Welaen! wat zal ik doen? ik moet een vast besluit nemen. Hem zelf gaen opzoeken en hem alles bekennen, is het beste wat ik doen kan. Ja, maer hy kwam my zoo gramstoorig voor, dat ik waerachtig bevreesd ben om hem aen te spreken. O Coralie! om u zal ik het nogthans wagen; ik bemin u zoo vuriglyk als iemand beminnen kan, en het ware my onmogelyk u te verlaten.... Ja, het is besloten, ik waeg het: nog heden ga ik mynen oom vinden, en ik verklaer hem alles. (*Af.*)

TWAELFDE TOONEEL.

MYNHEER MATTHYS, *met een zak geld, welken hy op de tafel nederzet.*

Zie daer de som, op duizend franken na; met het geld van myn' vriend de Blaguenville zal ik de laetste schuld aen Goethals afdoen.... *Je ne sais pas,* ik ben van my zelve niet te vreden; en toen hy daer zoo even vertrok, voelde ik een *oppressie* aen het hart... een oude vriendschap van twintig jaren zoo op eens vernietigd te zien.

DERTIENDE TOONEEL.

GERMAIN, MYNHEER MATTHYS.

(*Germain komt op.*)

MYNHEER MATTHYS.

Ha! zyt gy daer, Germain? welnu, waer is myn geld? wat is dat voor een *biljet?*

GERMAIN.

Het is het briefje dat gy my mede gegeven hebt, Mynheer!

MYNHEER MATTHYS.

Wel zoo! waerom brengt gy het terug?

GERMAIN.

Omdat mynheer de Blaguenville gisteren nacht vertrokken is, zonder iets te zeggen, en zonder iemand te betalen: ik vond in zyn huis niets dan schuldeischers.

MYNHEER MATTHYS, *levendig.*

C'est impossible! zyt ge er wel zeker van?

GERMAIN.

Zeer zeker, Mynheer! ik heb het aen verscheiden menschen gevraegd die daer in huis waren, en allen zeiden hetzelfde.

MYNHEER MATTHYS, *in hevige gemoedsbeweging.*

'tIs goed! laet my alleen.

(*Germain af.*)

VEERTIENDE TOONEEL.

MYNHEER MATTHYS, *als voren.*

De Blaguenville vertrokken! zonder iets te zeggen! en zonder zyne schulden te betalen! Ha! Goethals had gelyk, toen hy myne fransche verzotheid *blameerde;* maer men moet bekennen dat de les te sterk is: zoo op eens zyn geld en zyn besten vriend te verliezen. *C'est vraiment trop à la fois!* O die verwenschte *Fransquillon!* ik geloof dat ik voor altyd van myne verzotheid voor die vreemde schelmen zal genezen zyn; en om te beginnen, moet de *Parisien* Dubuisson zich *expliqueren.* Wie weet wat voor een *intrigant* deze is; denkelyk ook een *chevalier d'industrie.* Ja! Coralie mag pypen en schreeuwen zoo veel zy wil, ik moet daer terstond een regten kant aen zien, of geene *Fransquillons* meer in myn huis.

(*Op de laetste woorden van Matthys, komt Goethals binnen*).

VYFTIENDE TOONEEL.

MYNHEER MATTHYS, MYNHEER GOETHALS.

MYNHEER GOETHALS.

Wat zegt hy!

MYNHEER MATTHYS.

Ach, myn vriend! zyt gy daer, mag ik u dus nog noemen, en zult gy my myne *brutaliteit* kunnen *pardonneren*?

MYNHEER GOETHALS.

U kunnen vergeven! maer, myn goede Matthys, ik was het die u door myne oploopendheid en hevigheid hoonde. Denkt gy dan dat men eene zoo oude en goede vriendschap op het oogenblik, om eenige woorden, kan vergeten? Daer is myne hand, en spreken wy daervan niet meer.

MYNHEER MATTHYS.

In tegendeel, ik wil u alles zeggen, hoe ik daer zoo even, door een' *Fransquillon*, voor twee duizend franken *gedupeerd* ben.

MYNHEER GOETHALS.

Wat zegt gy?

MYNHEER MATTHYS.

Ja, door een zekeren de Blaguenville, die my, eenige dagen geleden, 2000 franken *emprunteerde*, en die nu sedert gisteren avond, *sans tambour ni trompette*, vertrokken is; waerachtig ik begin met u te gelooven dat de Franschen een hoop *intriganten* zyn.

MYNHEER GOETHALS.

Een oogenblik, vriend! dat heb ik niet gezegd: men vindt by de Franschen, gelyk by alle andere volkeren, slechten en goeden. Heb ik u willen berispen over uwe franschgezindheid, myn oogmerk was toch niet die natie hierdoor te benadeelen, en zoo de Belgen geene nationaliteit bezitten, dit is immers de Franschen hunne schuld niet. Voor 't overige, moet gy met my bekennen dat het

onvoorzichtig is zyn vertrouwen en zyn geld aen iemand te schenken, wien men niet genoeg kent.

MYNHEER MATTHYS.

Ja, en om u te bewyzen dat ik u volkomen gelyk geef, ga ik beginnen met dien *Parisien* Dubuisson in uwe *presentie* eens *ferme* den kop te wasschen. (*Hy belt, Germain komt*). —Ga zien of mynheer Dubuisson op den *bureau* is, en zend hem by my, ik moet hem spreken.

GERMAIN.

Zeer wel, Mynheer... (*Af*).

MYNHEER MATTHYS.

Ha! die schelmen! ik kom er van thuis, en zal my door geen fransche *politesse* meer laten *attraperen*.

MYNHEER GOETHALS.

Bedaer toch, myn vriend; ik beklaeg u, maer dit verlies zal toch uwen ondergang niet veroorzaeken.

MYNHEER MATTHYS.

Neen, dat niet; maer ik zou my op zelven kunnen wreken, dat ik zoo dom ben geweest. Ha! ha! daer is de *Parisien;* wy zullen eens zien.

ZESTIENDE TOONEEL.

GOETHALS, KAREL, CORALIE, MATTHYS.

(*Karel komt binnen langs de middendeur; Coralie uit hare kamer; Goethals, op den voorgrond, kykt naer achter om den inkomenden persoon te zien.*)

MYNHEER MATTHYS.

Monsieur Dubuisson!

MYNHEER GOETHALS, *verwonderd.*

Hoe!

KAREL, *zynen oom ziende, verpletterd.*

Ho!

MYNHEER MATTHYS, *verwonderd.*

He bien!

CORALIE, *verwonderd.*

Wat is er dan? (1)

MYNHEER GOETHALS.

Een oogenblik; deze is dan de Parysenaer die met Coralie moet trouwen?

MYNHEER MATTHYS.

Ja.

MYNHEER GOETHALS.

Hy een Parysenaer?

MYNHEER MATTHYS.

Zeer zeker; ten minsten heeft hy ons dit sedert rond de drie maenden wys gemaekt. Kent gy hem?

MYNHEER GOETHALS.

Ja, en ik geloof dat ik hem, als de Heilige Geest, de gift der talen kan geven, en dus het mirakel van Pinksteren zal vernieuwen.

(*Hy gaet naer Karel, die in eene bange houding is blyven staen*).

Wat dunkt u, *Parisien*? zoudt gy my het vermaek niet willen verschaffen van op het oogenblik Vlaemsch te spreken?

KAREL, *zich aen zyn oom's voeten werpende.*

Ach! myn goede oom!

(1) Dit moet alles te gelyk gedaen worden.

MYNHEER MATTHYS *en* CORALIE, *te gelyk, verwonderd.*

Zyn oom!

MYNHEER GOETHALS.

Sta op, *Parisien*, wy zullen elkaer nader spreken.

MYNHEER MATTHYS.

Dus heeft die *blanc-bec* my ook *geattrapeerd.*

CORALIE.

Ha! mynheer Dubuisson, gy zyt geen *Parisien*, en gy hebt my ook bedrogen?

KAREL.

O vergeef het my, Coralie! Om van u bemind te worden zou ik het onmogelyke gedaen hebben; en het is om dat ik uwe genegenheid zoo wel als die van mynheer uw' vader, voor de Franschen kende, dat ik my by u voor een Franschman heb doen doorgaen: maer ik moet het u bekennen, dat ik zeer te vrede ben dat myne rol ten einde is. Ik had besloten nog heden mynen oom, dien ik reeds van ver gezien had, te gaen opzoeken, om hem alles te bekennen, en om zyne vergeving af te smeeken.

Nr 7. — ZANGWYZE......

Om u had ik myn vlaemschen naem verloren;
Om u, vriendin! verloochend' ik myn Land.
Wat droevig lot wordt my, eilaes! beschoren!
Verwerpt gy my in mynen waren stand (*Bis*).
Als Franschman zal ik u steeds lieflyk minnen,
Dat zweer ik u tot mynen jongsten dag;
En aen opregtheid zult gy zeker winnen,
Dewyl de Belg daer fier op roemen mag (*Bis*).

MYNHEER GOETHALS.

Dat is alles goed en wel, en ik met mynen vriend Matthys hadden reeds sedert lang besloten u te sa-

men te vereenigen, het was zelfs onze vurigste wensch : maer Coralie heeft my nog heden gezegd dat zy met niemand dan met een Franschman wil trouwen; het beste dus dat gy doen kunt, myn arme jongen, is van deze liefde uit het hoofd te zetten; want ik geloof dat het boter aen de galg zal zyn.

CORALIE, *levendig.*

Mynheer Goethals, ik zal *papa* gehoorzamen, indien hy het beveelt.

MYNHEER MATTHYS.

Dus Coralie, zyt gy inderdaed *content* om met een Gentenaer te trouwen?

CORALIE.

Myne plicht is van u te gehoorzamen, *papa.*

MYNHEER GOETHALS.

Welnu! trouwt dan, myne kinderen.—Eene zekere zaek is deze : dat de opvoeding by alle natien der wereld den wellevenden man maekt. Houden wy altoos in het oog, dat een volk, hetwelk zich zelven veracht, met regt de verachting van andere volken op zich trekt, en dat hy, die zyn Vaderland niet weet te eerbiedigen, den grond onwaerdig is, waerop hy is geboren. (*Tot Matthys.*) Stoor u niet, myn vriend, dit zeg ik niet om u te beledigen.

MYNHEER MATTHYS.

O! zyt gerust, ik ben genezen.

KAREL, *zynen oom omhelzende.*

O, myn goede, myn beste oom! gy maekt my den gelukkigsten der menschen!

ZEVENTIENDE TOONEEL.

DE VORIGEN, VAN PERSBLOK.

VAN PERSBLOK, *die met het kleed van Matthys terug komt, en de laetste woorden van Karel hoort, komt levendig en gestoord naer hem toe.*

En my bedriegt gy, mynheer Van den Bossche?

ALLEN, *verwonderd.*

Wat is dat?

KAREL, *verlegen.*

Zwyg, Van Persblok.

VAN PERSBLOK, *kwaed.*

Ik zwygen! by voorbeeld! dat gaet te ver! Dezen morgen vraeg ik aen mynheer myn geld voor een *toilet à la parisienne,* zoo als mynheer zeide, maer dat te Brussel door my gemaekt was, en waervan ik de rekening in myn zak had; hy verzoekt my om te zwygen onder voorwendsel dat hy hier voor *Parisien* doorgaet, dat hy geen Vlaemsch mag spreken; wat weet ik wat hy my al heeft wys gemaekt! Nu kom ik terug met het kleed van mynheer Matthys, en ik hoor hem met eene zeer bevallige stem zeggen (*de stem van Karel nabootsende*) : « Gy maekt my den gelukkigsten der menschen. » Dat is toch Vlaemsch, geloof ik; zoudt gy wel zoo goed willen zyn, mynheer Van den Bossche, my dit raedsel op te lossen. Wel duivels! Mejuffer schelt my voor een weetniet, en Mynheer zendt my als een ezel weg; dat gaet te ver! men is artist, men heeft eigenliefde of men heeft er geene....

MYNHEER GOETHALS.

't Is wel, myn vriend, komt morgen met uwe rekening, en breng uwen artistenhalm mede, om Mynheer de maet te nemen voor een trouwkleed.

VAN PERSBLOK, *met veel complimenten groetende.*

. Allerbest, Mynheer, allerbest! (*Tot. Matthys.*) Daer hebt gy u kleed terug, Mynheer, ik ben zeker dat gy nu zult te vreden zyn. (*Ter zyde.*) Het heeft er gehangen.

MYNHEER MATTHYS.

't Is goed, Van Persblok, ik zal het nazien, ik heb het heden niet meer noodig. (*Ter zyde.*) *Et pour cause...*

VAN PERSBLOK, *tot mynheer Goethals.*

Zoo Mynheer mynen dienst noodig heeft, ik verzoek de gunst en de voorkeur; want voor de *coupe*, het knopgat en het afpersen...

MYNHEER GOETHALS.

Zeer wel, zeer wel.

Nr 8. — SLOTZANG : *Van Teniers.*

VAN PERSBLOK.

Ik ben artist en 't is gewis
Dat dit van elk geweten is,
'k Durf my dus aenbevelen (*Bis*).
Door 't persen, 't knopgat en de sneê,
Stel 'k iederen kalant te vreê,
En ook door 't weinig stelen (*Bis*).

MYNHEER MATTHYS.

De les, die ik heb ondergaen,
Komt my een weinig duer te staen;
'k Zal my toch niet beklagen (*Bis*).
Dient ze aen myn Land tot wat profyt,
'k Verlies myn geld dan zonder spyt,
En 'k wil niet beters vragen (*Bis*).

KAREL.

'**t Is dank aen myn verfranschten naem**
Dat ik tot minnen scheen *bekwaem*;
Dus moet ik dankbaer wezen (*Bis*):
De Gal, 'k zeg 't met rondborstigheid,
Moet voor Nationaliteit,
Toch altoos zyn geprezen (*Bis*).

CORALIE.

'k Ben overtuigd dat men te Gent,
Met d'*elegantie* is bekent,
'k Zal dus niet meer *blameren* (*Bis*).
Is hier thans iemand op deez' stond
Die my te *impertinent* bevond,
Dat hy 't my *pardonnere*.

MYNHEER GOETHALS.

'k Ben een regtuiten Gentenaer,
Zyt niet verbaesd zoo 'k u verklaer,
Dat ik van schrik moet beven (*Bis*).
Juicht men ons toe met handgeklak,
'k Voel my terstond op myn gemak,
En 'k dank u heel myn leven (*Bis*).

UIT.

Drukkery van L. Hebbelynck, te Gent.